

Un euro, llavor de solidaritat

xiquets i xiquetes soldat

Del 13 de gener
fins el 28 de febrer

Col·labora:

AMNISTIA
INTERNACIONAL

Organitza:

escola
valenciana
FEDERACIÓ
D'ASSOCIACIONS
PER LA LLENGUA

Un euro, llavor de solidaritat: xiquets i xiquetes soldat

Al món hi ha 300.000 menors obligats a combatre en conflictes bèl·lics

Xiquets i xiquetes als quals es neguen tots els articles
de la Declaració Universal dels Drets de la Infantesa

Infants obligats a perpetrar la violència

Persones que sofreixen abusos de tot tipus

Objectiu de la campanya

Recaptació de fons per a l'edició d'una guia didàctica i l'organització de tallers de sensibilització sobre la realitat dels menors soldat, per part de la secció d'Amnistia Internacional al País Valencià.

A qui va destinada la campanya

A l'alumnat dels centres educatius valencians. Les propostes que està elaborant Amnistia Internacional són íntegrament en valencià.

La guia didàctica

Serà un material per a promoure la sensibilització escolar sobre els xiquets i les xiquetes soldat i servirà per a treballar a l'aula diversos aspectes:

- Reflexionar sobre la situació dels Drets Humans de la Infància al món
- Denunciar una vulneració concreta i solidaritzar-se amb els menors soldat
- Fomentar els valors de tolerància, respecte i solidaritat
- Incitar a l'acció en el compromís amb els drets humans

La guia està concebuda per a realitzar un recorregut conceptual que ens informa i ens situa directament sobre la realitat dels menors soldat i sobre les condicions que la generen.

D'igual manera, la guia ens convida a la reflexió i a la implicació des d'un procés educatiu que té com a principal pilar els drets humans, especialment els drets de la infantesa i l'educació per a la pau.

La guia s'ha dissenyat per a l'ús d'educadores i educadors com un material de treball, no només informatiu, sinó pràctic, que els permetrà fomentar la conscienciació i la participació de l'alumnat com a actor clau en la construcció de la pau i en la defensa dels drets de la infantesa de tot el món.

Aquesta guia didàctica, la rebran tots els centres educatius valencians que participen en la campanya "Un euro, llavor de solidaritat: xiquets i xiquetes soldat".

Els tallers

Dirigits a l'alumnat de tots els cicles educatius. Els organitzarà la secció d'Amnistia Internacional al País Valencià, de març a juny, en col·laboració amb les coordinadores comarcals d'Escola Valenciana, en el context de les Trobades d'Escoles en Valencià 2014.

Consistiran en:

- La presentació d'Amnistia Internacional com a organisme no governamental de defensa dels drets humans amb la projecció d'un audiovisual.
- La presentació de la guia didàctica sobre els xiquets i les xiquetes soldat.
- Espectacle d'ombres sobre la història d'un/a menor soldat.

Dibuixos de xiquets soldat al mur d'un centre de menors a N'Djamena, al Chad. © Amnistia Internacional

Aproximació a la realitat dels xiquets i les xiquetes soldat

S'estima que actualment hi ha uns 300.000 menors en 17 països raptats i reclutats a la força per a lluitar en conflictes bèl·lics. Són menors que malauradament ocupen la primera posició en el rànquing de vulneracions de drets humans: **se'ls vulneren tots els articles de la Declaració Universal dels Drets de la Infantesa.**

Els xiquets i les xiquetes soldat són instruïts per a utilitzar armes, solen estar en la primera línia del combat i habitualment pateixen abusos de diferent tipus per part dels adults que els han reclutat forçosament per combatre en conflictes armats.

La Declaració Universal dels Drets de la Infantesa

Tots reconeixem que les xiquetes i els xiquets necessiten protecció, tant físicament com emocional, que depenen de les seues famílies i de la seua comunitat, i per això són més vulnerables.

L'Assemblea General de Nacions Unides aprova el 1959 la Declaració Universal dels Drets de la Infantesa, que resumeix en deu punts els drets bàsics dels xiquets i les

xiquetes. Ampliarà aquesta declaració l'any 1989, amb l'aprovació de la Convenció sobre els Drets de la Infantesa, que especifica amb molt més detall aquests drets, i entén que l'interés superior de xiquetes i xiquets ha de ser la consideració primordial a la qual sempre cal atènyer-se en totes les decisions que els pertocuen.

Així i tot, són nombrosos els casos d'abusos i violacions dels drets dels infants en molts llocs del món, i és l'ús de xiquetes i xiquets soldat, sens dubte, la forma més extrema d'explotació infantil. Els menors passen per experiències terribles que els deixen insensibilitzats i traumatitzats; molts d'ells no poden oblidar els abusos patits.

Què és un xiquet o una xiqueta soldat?

Es considera que un xiquet o una xiqueta soldat és tota persona menor de 18 anys que és membre o està vinculada a les forces armades governamentals o a qualsevol força armada regular o irregular, existisca o no un conflicte armat. Els xiquets i les xiquetes soldat duen a terme una sèrie de tasques que inclouen: participació en combat, col·locació de mines i explosius, espionatge, tasques de correus o guàrdies, entrenament, instrucció, logística i funcions de suport, porteria, treball domèstic, esclavitud sexual...

Tota persona menor de 18 anys que acompanye aquestes forces o grups, i no ho faci en condició de familiar, és inclosa també en la categoria de xiquet o xiqueta soldat, com també les xiquetes a qui s'haja reclutat amb fins sexuals o per obligar-les a casar-se (Principis de Ciutat del Cap, 27 d'abril de 1997).

Dibuix d'un xiquet soldat de Sierra Leone on es pot llegir "He perdut la meua educació"

Per què se'ls recluta?

Reclutar xiquetes i xiquets soldat és una pràctica habitual en molts conflictes en tot el món. La guerra i la violència es tornen una situació normal, l'única que molts menors han conegut. Aquests infants han estat segrestats al carrer o trets de les aules. Molts altres són forçats a eixir de les seues cases a punta de pistola mentre uns pares angoixats els veuen partir sense poder fer-hi res. Uns altres són reclutats mentre juguen a prop de casa o caminen per la carretera.

Malauradament, les xiquetes i els xiquets soldat aporten "avantatges addicionals" a les bandes armades, ja que obeeixen sense rebel·lar-se ni organitzar-se, són fàcilment reemplaçables i fanàtics en la seua adhesió al grup. Són obligats a servir com a esquers, detectors de la posició enemiga o guardaespalles dels seus comandants. Sovint també s'utiliza les xiquetes i els xiquets com a portadors de la munició, l'aigua o els aliments, i també com a cuiners. Les xiquetes compleixen una funció d'objecte sexual per als adults.

Se sap que alguns menors s'han unit a les forces de l'exèrcit o la milícia de forma "voluntària" davant de la desintegració de les famílies a causa del conflicte, les condicions de pobresa i l'enfonsament de serveis socials bàsics com els centres educatius i de salut.

El reclutament i la utilització de menors de 18 anys en els conflictes armats constitueixen greus violacions de drets humans, els responsables de les quals han de comparèixer davant de la justícia. Els reclutadors solen enviar aquests menors a camps d'entrenament, al costat d'adults, perquè reben formació i adoctrinament militar.

Alguns ex-xiquets soldat als quals s'havia desmobilitzat van dir a Amnistia Internacional que tenien por de tornar a les seues comunitats perquè els seus veïns havien presenciat la seua participació en crims de guerra. El cost personal que han de pagar les xiquetes i els xiquets soldat és molt elevat: insensibilitzats i profundament traumatitzats per l'experiència viscuda, a molts els continuen assetjant els records dels abusos que van presenciar o que els van obligar a cometre.

A l'esquerra, dibuix d'un ex-xiquet soldat que mostra la cruïlla de les situacions viscudes als països en conflicte

En el cas de les **xiquetes soldat**, a més de la brutalitat i el trauma derivats de les violacions en si, les agressions sexuals a què són sotmeses poden produir-los lesions físiques greus i embarassos forçats, com també contagi de VIH i altres malalties de transmissió sexual.

Què es pot fer?

Cal exigir la deguda **identificació i desmobilització** de les xiquetes i els xiquets soldat, i oferir-los la possibilitat d'un futur fora de l'exèrcit o grup armat.

Per a l'alliberament dels menors existeixen programes de desarmament, desmobilització i reintegració (DDR). Aquests programes han de contemplar un suport directe (mèdic, psicològic, educatiu, orientació professional, etc.) i suport indirecte (treball amb la família i amb la comunitat, rituals de acceptació i de reconeixement, etc.). La falta de finançament, combinada amb la planificació deficient i la tendència a donar més importància a la desmobilització que als objectius de reintegració a llarg termini, fan que els menors tinguin menys possibilitats de tornar a la vida civil amb èxit.

El problema dels infants afectats per conflictes armats és de vital importància com a amenaça per a la pau i la seguretat internacionals, i també en tant que problema de drets humans que no deixa de produir commoció i horror. El seu patiment presenta moltes cares, durant i després dels conflictes armats. Fa feredat el nombre de xiquetes i xiquets que són assassinats i mutilats, alhora que molts d'altres queden orfes. Milers de xiquetes i xiquets han estat víctimes de violacions i abusos sexuals que els han suposat diversos traumes, han estat utilitzats com escuts humans o se'ls ha forçat a convertir-se en esclaves sexuals del exèrcit o de grups armats.

La impunitat quasi total amb què es comenten greus delictes contra els xiquets i les xiquetes segueix sent preocupant i planteja un seriós desafiament a la protecció de la infantesa. Aquesta impunitat segueix imperant malgrat els compromisos i iniciatives assumits per alguns governs per mitjà de mecanismes nacionals de rendició de comptes, en particular iniciant investigacions, detenint i jutjant membres de les forces armades o de grups armats, cosa que en alguns casos ha donat lloc a condemnes. Entre els factors que llasten la lluita contra la impunitat, hi ha la falta de voluntat política i la feblesa de les infraestructures legals i judicials, com també la manca de recursos i de competències per a dur a terme investigacions i actuacions judicials.

Fotograma d'un video de l'Agència France Press que demostra l'ús de xiquets soldat a Síria el 2012

Quina és la postura d'Amnistia Internacional

Amnistia Internacional ha sol·licitat reiteradament als governs i als grups armats implicats en conflictes que posen fi al reclutament i l'ús de **xiquetes i xiquets soldat**, com també la seua cooperació amb totes les iniciatives per a desmobilitzar aquests infants. I, per descomptat, que aquells que perpetren violacions de **drets humans** siguen duts davant de la justícia.

La imputabilitat dels combatents menors de díhuit anys per les **violacions dels drets humans** comeses en els conflictes és un debat candent en els fòrums internacionals, ja que en la major part dels casos els abusos es cometien obligats sota terribles amenaces o simplement per la pressió de grup.

Amnistia Internacional creu que els líders polítics i comandants militars adults responsables d'ordenar, fomentar o aprovar abusos contra els **drets humans comesos** pels menors que estaven sota el seu control tenen la màxima responsabilitat d'aquests crims i han de comparéixer davant de la justícia.

En funció de quina siga l'edat de la responsabilitat penal, Amnistia Internacional considera que si un menor és sospitós de ser responsable de cometre abusos greus contra els drets humans, ha de ser investigat i que, si hi ha proves admissibles suficients, ha de ser jutjat de forma plenament congruent amb les lleis i normes internacionals sobre imparcialitat processal per a menors de 18 anys.

El **reclutament de xiquetes i xiquets soldat** està estrictament vinculat a la manca de control en el **comerç d'armes**. Amnistia Internacional està treballant intensament per a aconseguir un **Tractat Internacional que regule aquest comerç**. L'objectiu és posar fi a les transferències d'armes sempre que existisca un risc substancial que puguin ser usades per a cometre o facilitar violacions dels **drets humans**.

